

imeti. Na trgu so mnogo boljši in hitrejši računalniki. Oprema ima različno ceno. Najdražji so notebooki, ki so najbolj pripravní, saj jih lahko odnesemo domov, uredimo priprave in jih vrnemo v šolo.

Podobno je pri projekcijski opremi za računalnik. Najcenejša je LCD plošča, ki mora odgovarjati zahtevam Ministrstva za šolstvo in šport. Imeti mora ločljivost 800 krat 600, aktivno matriko (kontrast 1 : 100 ali več), prosojnost (250 lm ali več), videopriključek (možnost priključitve videorekorderja ali video kame-re), audio priključek (priključek za zunanje zvočnike) in daljinsko vodenje. LCD ploščo namestimo na grafoskop, ki mora ustrezati naslednjim kriterijem: svetlobni tok 7000 lm ali več, možnost regulacije svetlobnega toka (zmanjšanje na 50 % oziroma 60 %), grafoskop mora imeti vgrajen UV filter, tako da je segrevanje pri obratovanju minimalno, hrup pri obratovanju minimalen, da je delo v učilnici nemoteno.

Bolj zahtevni in dražji so LCD projektorji. Tudi ti morajo imeti sledeče lastnosti: resolucija 800 krat 600, LCD aktivna matrika (kontrast 1 : 150 ali več), prosojnost (250 lm ali več), video priključek (eden ali dva, možnost priključitve video rekorderja ali/in video kamere), audio priključek (lastni zvočniki in/ali možnost priključka za zunanje zvočnike), daljinsko vodenje, možnost pritrditve na steno oziroma strop. Ob razmeroma visoki ceni jih na šolah ne bo veliko. Ko bodo šole prišle do te faze, bo oprema verjetno mnogo cenejša.

Seveda pa uporabe te opreme ne bo brez ustrezne programske opreme. Trenutno so na našem trgu zgoščenke, ki jih izdajajo velike svetovne založbe. Pripravljajo pa se že tudi domače zgoščenke, ki bodo pripravljene neposredno po naših učnih načrtih in tudi takoj uporabne pri pouku geografije.

V tej fazi bo potrebno kupiti celotno prezentacijsko opremo, ki jo sestavljata računalnik in projekcijski del z LCD ploščo ali projektorjem. Nakup in kakovost bosta odvisna od finančnih možnosti šole.

Geografski kabinet. Zadnja faza opremljanja je namenjena geografskemu kabinetu. V njem naj bodo pregledno shranjena vsa učila, ki jih ne potrebujemo stalno pri pouku geografije. V njem so v stolu ostale stenske karte. V omarah naj bo prostor za prosojnice, diapozitive in filme. Posebno mesto in skrb moramo v kabinetu posvetiti kartam, ki jih potrebujemo za terensko delo in ekskurzije. V ta namen potrebujemo predalnik, v katerem so pregledno spravljene vse karte. Posebej mora biti shranjena oprema za terensko delo.

Za shranjevanje učil ni potrebna posebna oprema. Kupiti je treba dve ali tri omare s steklenimi vrati in vanje po sistemu shraniti učila. Za stenske karte obstajajo stojala, v katera postavimo karte, ki jih občasno rabimo. Za ročne karte potrebujemo predalnik. To je v bistvu, poleg klopi in stolov, vsa oprema, ki jo potrebujemo v kabinetu.

PRIZNANJA OB 75. OBLETNICI ZVEZE GEOGRAFSKIH DRUŠTEV SLOVENIJE

Milan Natek

Pomen, vloga in ugled posamezne stanovske organizacije v javnosti temeljijo predvsem na raznovrstnem in predanem delu njenega članstva. Njena moč in veljava se krepi in utrjuje z delom, ki zajema najširše vrste svojega članstva. Obenem pa pomaga s svojimi raznoterimi dejavnostmi usmerjati razvoj stroke ter njeno vpetost in vraščenoost v številne oblike vsakdanjega javnega življenja. Neprecenljiv je namreč pomen vsakega strokovnega društva tudi na področju izobraževanja, saj more s svojimi neposrednimi strokovnoraziskovalnimi in didaktičnimi ter drugimi spoznanji obogatiti in poglobiti vsebinske zasnove pouka in celostnega izobraževalnega procesa.

Domala že od samega začetka je naše Geografsko društvo združevalo v svojih vrstah tako študente, učitelje in profesorje geografije kakor tudi univerzitetne profesorje. Osrednja vez, ki je povezovala in zblíževala geografe in strokovnjake sorodnih ved, je bila želja po spoznavanju in proučevanju občé geografskih značilnostih slovenske zemlje in njenega prebivalstva. Z novimi spoznanji in ugotovljenimi zakonitostmi so bogatili pouk zemljepisa in stalno skrbeli za dvig kvalitete geografskih učbenikov. To je bil že v preteklosti eden izmed osrednjih namenov Geografskega društva, ki je z leti bogatilo in razširjalo svojo dejavnost na številna nova področja.

Uspeh društvenega dela je bil vedno odvisen od dejavnosti ljudi, ki so iz različnih potreb in namenov posvečali društvu del svojega razpoložljivega časa. Tudi najrazličnejše društvene dejavnosti so nemalo prispevale k ugledu in uveljavitvi slovenske geografije v javnosti, še zlasti na področju šolstva, raziskovalne dejavnosti, tiska, aplikacij geografskih zakonitosti na področju prostorskih ved itd. Kljub temu, da je domala že od samega začetka celotno druš-

tveno delo na našem področju ljubiteljsko, brez kakršnihkoli materialnih ugodnosti ali nadomestil, pa vendarle ugotavljamo, da ni nikdar zamrlo. Vedno in povsod so se našli posamezniki ali skupine, ki so sprejemali v društvu kot stanovski organizaciji najrazličnejše zadolžitve, ki so jih tudi vestno izpolnjevali. Naše stanovsko društvo se že od nekdaj zaveda dragocenega pomena vsega opravljenega dela. Zato je že v preteklosti podelilo najbolj uglednim posameznikom društveno priznanje. Leta 1936 je počastilo znamenitega naravoslovca prof. Ferdinanda Seidla (1856–1942) s priznanjem »častni član Geografskega društva«. Leta 1957 je postal dr. Anton Melik (1890–1966) prvi častni predsednik GDS in enako čast je dobil tudi dr. Svetotar Ilešič (1907–1985) leta 1968. Istega leta je postal častni član GDS dr. Valter Bohinec (1898–1984) in leto kasneje še dr. Roman Savnik (1902–1987). Ob 50. obletnici GDS, leta 1972, so postali častni člani vsi njegovi ustanovni člani. Prav tako je bilo tedaj prvič podeljeno društveno priznanje »Pohvala«, ki jo je dobilo 29 članov. V kasnejših letih sta bili ti dve priznanji še večkrat podeljeni, med drugim tudi tujim geografom, in sicer v letu 1984. Z ustanovitvijo Zveze geografskih društev Slovenije (ZGDS) je podeljevanje priznanj začasno usahnilo. Konec 80. let je bila osrednja zvezina pozornost namenjena državnim odlikovanjem, ki jih je v letu 1987 in 1988 prejelo 17 slovenskih geografov za svoje nesebično delo v društvu ter na področju znanstvenoraziskovalnega dela.

V letu 1995 je ponovno vzkliła pobuda o obnovitvi in oživitvi dela odbora za priznanja in imenovanja pri Izvršilnem odboru ZGDS. Pokazala se je namreč upravičena želja in potreba po rednem podeljevanju stanovskih priznanj vsem tistim geografom, ki so zaslužni za razvoj in ugled naše stroke v javnosti in na številnih drugih področjih. Odbor je v naslednjih dveh letih zbral in uredil vse nekdanje pobude za stanovska priznanja in pripravil »Pravilnik o priznanjih ZGDS«. Tega je potrdil izvršilni odbor ZGDS na svoji 12. redni seji dne 3. 10. 1996.

Na 12. seji izvršilnega odbora ZGDS je bilo sklenjeno, da se po sprejetem Pravilniku podelijo priznanja že na 17. zborovanju slovenskih geografov na Ptuj. Na otvoritveni slovesnosti omenjenega zborovanja, dne 24. 10. 1996, je priznanje »**Častni predsednik ZGDS**« prejel akademik dr. Ivan Gams. To priznanje daje ZGDS večletnemu in uspešnemu predsedniku ljubljanske podružnice GDS, Geografskega društva Slovenije kakor tudi predsed-

niku delovnih teles pri Mednarodni geografski zvezi in ki ima vidne zasluge za razvoj slovenske geografije in njeno uveljavitev v tujini.

Priznanje »**Častni član ZGDS**« daje ZGDS slovenskemu geografu, ki ima posebne zasluge za razvoj geografije, uveljavitev in razširitev strokovnega in znanstvenega tiska, za utrditev organizacijske sestave stanovske oziroma društvene povezanosti in razširjenosti na Slovenskem, za razvoj in ugled društvenih dejavnosti doma ter za njihovo uveljavitev in priznanje v tujini. Priznanje so dobili: dr. Vladimir Bračič (posmrtno), dr. Peter Habič, dr. Vladimir Klemenčič in dr. Avguštin Lah. Prof. Matiji Maučecu pa je bila ob njegovih 90. letnici podeljena listina Zahvale za njegov vsestranski prispevek na področju geografskega izobraževanja.

Na slovesnosti ob 75. obletnici GDS oziroma njegove naslednice ZGDS, ki je bila v Cankarjevem domu v Ljubljani 6. 11. 1997, je bilo podeljeno 68 društvenih priznanj različnih stopenj. Podelila jih je predsednica ZGDS dr. Metka Špes.

Zveza geografskih društev Slovenije je za razvoj slovenske geografske misli in za vidne dosežke znanstvenoraziskovalnega dela na različnih področjih geografije, uveljavitev in utrditev geografije kot temeljne nacionalne znanstvene vede za poznavanje značilnosti slovenske zemlje in njenega človeka, razvoj, modernizacijo in uveljavitev geografije kot temeljnega in splošno izobraževalnega predmeta na vseh stopnjah našega izobraževalnega sistema, zasluge pri širjenju in utrjevanju ugleda slovenske geografije doma in v svetu, uspehe pri razvijanju in utrjevanju organizacijske rasti in razvejene dejavnosti društev in njihovega strokovnega uveljavljanja na različnih področjih, uspešno in predano delo v organih Zveze in geografskih društvih itd. podelila **priznanja** različnih stopenj.

Melikovo priznanje je najvišje stanovsko priznanje na področju znanstvenoraziskovalnega dela. ZGDS ga podeljuje za: za življensko delo in vrhunske dosežke uspešnim in uveljavljenim geografom, raziskovalcem, ki so s svojim znanstvenim delom obogatili slovensko geografijo z novimi in izvirnimi prispevki, razvili in uveljavili nove smeri geografskih proučevanj na Slovenskem, pripomogli k uveljavitvi in razširitvi celostnih pogledov na razvoj pokrajine, za prenos temeljnih geografskih spoznanj in geografskih zakonitosti na aplikativna področja družbenih in prostorskih ved, popularizacijo, uveljavitev in prodor geografije v vse oblike javnega življenja in

izobraževanja. Priznanje so dobili: dr. Borut Belec, dr. Drago Meze, dr. Darko Radinja, dr. Milan Šifrer, akademik dr. Igor Vrišer.

Ilešičevo priznanje daje ZGDS slovenskim geografom za življensko delo na področju vzgoje in izobraževanja, vidne in odmevne dosežke na znanstveno-pedagoškem in didaktičnem področju, prispevek k uspešni vzgoji učiteljev in profesorjev geografije, popularizacijo geografije in vidne dosežke na strokovnem publicističnem področju, dosežke na področju vsebinske zasnove in uveljavitve novih geografskih spoznanj v učbenikih in za njihovo pripravo; vidne uspehe pri uvajanju novih metodičnih in didaktičnih zasnov pouka geografije, odmevne dosežke na področju strokovnega povezovanja geografije z drugimi (sorodnimi) vedami. Prvi dobitniki so bili: mag. Slavko Brinovec, mag. Marija Košak, dr. Jurij Kunaver, prof. Ludvik Olas, dr. Anton Sore in dr. Metod Vojvoda.

Priznanje »**Plaketa ZGDS**« podeljuje ZGDS posameznikom in društvom za posebne uspehe in zasluge za: vidne in odmevne rezultate na raziskovalnem, izobraževalnem in aplikativnem področju geografije, izjemne uspehe in zasluge pri dopolnilnem izobraževanju slovenskih geografov, dolgoletno, prizadevno in uspešno delo na različnih področjih geografske stanovske organiziranosti, uspešno in tvorno povezovanje geografskih društev in institucij s sorodnimi, uspehe pri širjenju in utrjevanju geografske stanovske povezanosti, vsebinsko in organizacijsko bogatitev in pestritev društvenega dela, organizacijske in vsebinske dosežke pri izdajanju in širjenju geografskega tiska, popularizacijo slovenskih geografskih dosežkov doma in v tujini.

Priznanje »**Zlata plaketa ZGDS**« daje ZGDS posamezniku za življensko delo ali za večdesetletno odmevno delo na področju geografije in v njenih najrazličnejših društvenih (organizacijskih) telesih, za vidne in priznane dosežke na področju znanstveno-raziskovalnega, vzgojno-izobraževalnega in aplikativnega dela. Dobitniki so bili: dr. France Bernot, Mara Črnilec, mag. Dušan Fatur, dr. Lojze Gosar, Niko Hočevar, Franjo Karažinec, dr. Božidar Kert, Stane Košnik, Silva Kulčar, dr. Franc Lovrenčak, Franc Marič, Cita Marjetič, Milena Pak, Mara Radinja, Bela Sever, Tatjana Šifrer in dr. Julij Tiitl.

»**Srebrno plaketo ZGDS**« podeljuje ZGDS za več kot 20 letno delo v geografiji, v telesih njene stanovske povezanosti in za vidne ter odmevne dosež-

ke na raziskovalnem, izobraževalnem in aplikativnem področju. Prejeli so jo: Jože Bence, mag. Vera Bevc – Malajner, Nevenka Cigler, dr. Andrej Černe, dr. Rado Genorio, dr. Anton Gosar, dr. Marijan M. Klemenčič, dr. Andrej Kranjc, Jelka Kunaver, mag. Andrej Mihevc, Bibijana Mihevc, dr. Milan Orožen Adamič, dr. Dušan Plut, dr. Marjan Ravbar, dr. Metka Špes, Branko Vaupotič in Mira Verbič.

»**Bronasto plaketo ZGDS**« daje ZGDS za več kot 10 letno delo na področju vseh oblik organizirane dejavnosti slovenskih geografov in za enkratne dosežke, ki so se uveljavili v slovenski geografski institucionalni in stanovski povezanosti ter vnašajo svežino in pester oblike dela v njihove dejavnosti. Dobitniki so bili: mag. Marjan Bat, Avgust Bukovec, Darka Domitrovič – Uranjek, dr. Vladimir Drozg, dr. Matej Gabrovec, dr. Karel Natek, dr. Drago Perko, Jurij Senegačnik, Janja Turk in Jože Žumer.

Priznanje »**Pohvala ZGDS**« daje ZGDS posameznikom in društvom za večletno prizadevno, uspešno in odmevno delo v organih društev in Zveze, načrtovane in uspešno izvedene akcije društev ali Zveze, ki so bile odmevne na znanstvenoraziskovalnem, izobraževalnem in aplikativnem področju, širjenje geografskih spoznanj in za vključevanje geografije in njenih raziskovalnih metod v »Gibanje znanost mladini«, uspešno vodenje mladinskih raziskovalnih taborov, večletno uspešno mentorsko delo v geografskih krožkih na šolah različnih usmeritev in stopenj, uspešno uredniško delo pri geografskih in drugih publikacijah idr.

Dobitniki priznanja »Pohvala ZGDS« so bili: Valentina Brečko, mag. Irena Rejec – Brancelj, Mojca Dolgan – Petrič, Erika Glavič, mag. Uroš Horvat, Ida Knez – Račič, mag. Vlado Korošec, Stanislav Napast, Marta Otič, Zdravko Petrič, Metka Sevcnikar – Kranjnik in Ptujsko geografsko društvo.

Posebno »Pohvalo« za nagrado je dobila gospa Tončka Abbad za dolgoletno vestno pomoč pri delu Geografskega društva Slovenije oziroma Zveze geografskih društev Slovenije.

PREDAVANJA LJUBLJANSKEGA GEOGRAFSKEGA DRUŠTVA Valentina Brečko

Predavanja Ljubljanskega geografskega društva so vsak tretji torek v mesecu ob 19. uri v predavalnici 233/II na Oddelku za geografijo Filozofske fa-